

וביניהן – טמא. אם היה חורש בנתיים – הרי הן כיחידיות, ביניהן – טהור, וסביבותיהן – טמא. תני: אין מציינין על הבשר, שמא נתאכל הבשר. רבי יוסמא בר שונם בעא קומי רבי מנא: ולא נמצא מטמא טהרות למפרע?! – אמר ליה: מוטב שיתקלקלו בו לשעה ואל יתקלקלו בו לעולם.

אור לישירים

ארץ ישראל בדור החמישי: ולא נמצא מטמא טהרות למפרע (קודם לכן)?! (בתמיהה) – וכי המאהיל על הבשר לפני שכלה, ועדיין יש בו כזית, אינו מטמא את הטהרות שבידו?! ואם כן, מדוע אין מציינים על הבשר, כדי שהעובר לא יאהיל עליו ולא ייטמאו הטהרות שבידו? ומשיבים: אמר ליה – אמר לו (רבי מנא תשובה לשאלתו): מוטב שיתקלקלו בו לשעה ואל יתקלקלו בו לעולם – טוב יותר שתיגרם תקלה על ידו לזמן קצר ולא תיגרם תקלה על ידו לאורך ימים, שכשאינ מציינים על הבשר, נגרמת תקלה על ידי כך לזמן קצר, שהעובר ומאהיל עליו לפני שכלה, מטמא את הטהרות שבידו, אבל אם היו מציינים על הבשר, היתה נגרמת על ידי כך תקלה לאורך ימים, שהעובר ומאהיל עליו לאחר שכלה, היה סבור שנטמאו הטהרות שבידו, והיה שורף אותן לשווא.

עד כאן המקבילה בירושלמי מועד קטן, מעשר שני וסוטה.

מקור הסוגיה במעשר שני, ששינו במשנה שם, הא שמציינים על הקברות. ומעשר שני הועתקה הסוגיה למועד קטן. והראיה, שסוגיה זו מופיעה במועד קטן אחרי הפסקה: "ויוצאים אף על הכלאיים", ולא על הפסקה הקודמת לה: "ומציינים על הקברות". וכל הסוגיה הועתקה ממועד קטן לשקלים. ותוכיח השאלה החוזרת בשתיהן, על הפסקה: "ומציינים על הקברות" - 'לא כבר ציינו מאדר?', ועל הפסקה: "ויוצאים אף על הכלאיים" - 'לא כבר יצאו באדר?'. הוי אומר, שבחול המועד אנו עוסקים, ולא ב"שקלים" ("סוגיות מקבילות בירושלמי", עמודים 131-130).

בתוספתא שקלים א, ה שנו: מצא אבן אחת מצוינת, אף על פי שאין מקיימים כן, המאהיל עליה - טהור (צריך לומר: טמא). מצא שתיים, המאהיל ביניהן - טמא, על גביהן - טהור. אין מציינים על בשר המת (שהרי חזקתו מתאכל).

בבבלי מועד קטן ו, א אמרו: אמר רב יהודה: מצא אבן מצוינת - תחתיה טמא. שתיים (מצוינות), אם יש סיד ביניהן - ביניהן טמא (ושתי האבנים הן הצדדים הקיצוניים של אותו סימון), ואם אין סיד ביניהן - ביניהן טהור (וכל אחת מהאבנים היא ציון טומאה לעצמו). - ואף על גב דליכא חורש (שאינ סימן שהיה חורש באמצע

הוא תחתיה, שכשהמת תופס מקום מועט, מציינים את מקום הטומאה על גבי אבן אחת בלבד, שמניחים אותה על הטומאה, ולכן המאהיל על האבן - טמא. אבל המאהיל סביבותיה - טהור.

בירושלמי נזיר ט, ג אמרו, שמת קמצוץ הוא שראשו בצד מרגלותיו, שאינו מושכב כדרכו, אלא שגל נפל עליו והרגו. 'קמצוץ' הוא מת המונח בכיווץ איברים, והיפוכו של 'קמצוץ' הוא 'פשוט' - מת המונח בפשוט איברים.

וממשיכים את הברייתא: היו שתיים – מצא שתי אבנים מצוינות סמוכות זו לזו, ורווח ביניהן, המאהיל עליהן – על האבנים, – טהור, וביניהן – המאהיל על הרווח בין האבנים, – טמא – שהטומאה בין האבנים המצוינות ואינה תחתיהן, שאין מניחים את האבנים המצוינות במקום הטומאה, אלא במקום טהור סמוך למקום הטומאה. ומוסיפים: אם היה חורש (צריך לומר כמו במקבילות: 'חורש') בנתיים – אם היה הרווח שבין שתי האבנים המצוינות חרוש, – הרי הן כיחידיות – כשתי אבנים יחידות, שהטומאה תחת כל אחת מהן ואינה ביניהן, שאין חורשים מקום שיש בו טומאה, ולכן, ביניהן – המאהיל על הרווח בין האבנים, – טהור – שמן הסתם מי שחרש בין האבנים ידע שאין טומאה ביניהן ולכן חרש שם, ומעתה אין לנו להחזיק טומאה באותו מקום, וסביבותיהן (נראה שצריך לומר: 'ועליהן') – המאהיל על האבנים, – טמא.

ומציעים ברייתא: תני – שונה (התנא) / שנוי (שנויה ברייתא בתוספתא שקלים א, ה): אין מציינין על הבשר – אין עושים ציון במקום שנמצא בו בשר מן המת (ללא עצמות), אף על פי שכזית בשר מן המת מטמא את המאהיל עליו, ומנמקים: שמא נתאכל (במקבילה במעשר שני: 'יתאכל') הבשר – אולי יכלה הבשר, כדרכו של בשר המת, ולא יהיה בו עוד כזית, ולא יטמא את המאהיל עליו, ואם יעשו שם ציון, המאהיל עליו יהיה סבור שנטמאו הטהרות שבידו, וישרוף אותן לשווא.

ושואלים: רבי יוסמא בר שונם (אמורא ארץ ישראל בדור החמישי, נקרא בשם מקומו שונם בעמק יזרעאל) בעא קומי – שאל לפני רבי מנא (השני, מגדולי אמוראי